

Veddelevgaard – en liden lystgård ved Roskilde

Af Halvor Petersen

I optegnelserne til sit livs historie fortæller professor i medicin ved Københavns Universitet Holger Jacobæus, at han i juni 1690 købte en gård i Veddelev lidt fra Roskilde af salig Johan Kleins enke for 2700 rigsdaler. Foruden en smuk bygning og to skønne haver omfattede handelen fire bøndergårde etc.¹⁾ Det er denne smukke bygning, lystgården Veddelevgaard i Himmelev sogn, som beretningen her handler om. Ganske vist ved vi næsten intet om, hvordan bygningen har set ud og har været indrettet. Den blev nedbrudt for mere end 200 år siden, og ingen tegninger eller nærmere beskrivelser synes bevaret. Men derimod er det lykkedes at opspore den lange række af skiftende indehavere, som gennem trekvart århundrede havde glæde af lystgården og dens smukke omgivelser.

Johan Petersen Klein

Veddelevgaard blev formentlig bygget i slutningen af 1600-tallet. Om opførelsen skyldes Johan Petersen Klein eller en af de tidligere ejere af de tilhørende bøndergårde står hen i det uvisse.

Klein var assessor i admiralitetskollegiet, foged på Island og islandsk købmand. Han blev født i 1633 og døde i 1687. Han blev gift i 1665 med Lene Nilsdatter Ib fra Bornholm. Klein havde mange penge til gode hos kongen, i 1664 20.000 rigsdaler.²⁾ 1686 stod han som ejer af en gård i Norgesgade (nuværende Bredgade) i København.³⁾

I matrikelprotokollen fra 1688 er Klein opført som ejer af de fire bøndergårde nr. 10, 11, 12 og 16 i Veddelev. Han døde imidlertid året før og kan ikke have haft glæde af sine besiddelser i Veddelev i mange år. I mark-

Johan Petersen Kleins fire gårde i Veddelev. Matrikelprotokollen 1688.

Gård nr.	Fæster	Tdr.	Hartkorn		Alb.
			Skp.	Fdk.	
10	Peder Jensen Kallerup	13	4	2	2
11	Søren Nielsen	10	3	3	0
12	Jørgen Madsen	11	3	0	0
16	Lars Nielsen	7	7	0	1

Fig. 1. Veddelev Bygade 22. Nogenlunde her lå lystgården Veddelevgaard. (Foto: Flemming Rasmussen).

bogen fra 1682 står nemlig Hans Nansen, København, som ejer af gårdene nr. 10, 11 og 12 og rigsadmiral Bielke som ejer af gård nr. 16.

Da Kleins enke 18. juni 1690 solgte til Holger Jacobæus, fremgik det af skødet, at lystgården var bygget på grunden til den gård, som Peder Jensen Kallerup beboede.⁴⁾ Da Peder Jensen ifølge markbogen fra 1682 og matrikelprotokollen fra 1688 boede i gård nr. 10, og dette svarer til matrikelnummer 5 fra 1844, vil det sige, at lystgården har ligget nogenlunde, hvor vi nu har Veddelev Bygade 22. I dag står der her et ældre, stærkt ombygget hus, hvor en tidligere ejer i nyere tid uvist af hvilken grund har ladet indskære årstallet 1709 over indgangsdøren (fig. 1). Flisebelægningen på terrassen ud mod haven er sunket en anelse på et sted, hvor der tidligere har været en brønd. Haven afsluttes med et gammelt stendige, hvor den mod øst grænser til marken. De nuværende beboere har ikke på grunden stødt på spor, som kunne bevise, at lystgården har ligget her. Et lille krucifiks fundet i jorden under gravning af et stolpehul til en carport er næppe fra før 1850.

Nilaus Pedersen har tidligere forsøgt at lokalisere Veddelevgaard. Ældre folk i Veddelev havde meddelt ham, at den skulle have ligget lidt sydøst for Ole Villadsens gård i Veddelev by matrikel nr. 3 a (Broagergaard) og ind over to husmænds haver og derefter ud på Ydinggaards mark. Ved at

pløje og ved at grave i haverne kunne man endnu finde gamle røde munkesten.⁵⁾ Hvis man i stedet for »sydøst« læser »sydsydvest« er denne beskrivelse i god overensstemmelse med, hvad der er anført ovenfor (fig. 2).

Det er muligt, at lystgården allerede er opført af Peder Pedersøn, borgmester i København, som 12. november 1661 af kongen fik skænket to bøndergårde i Veddelev samt en bondegård i Marbjerg med adelig frihed at regne fra 24. juni samme år og med forkøbsret forbeholdt Københavns stad og magistrat.⁶⁾ De to gårde i Veddelev er betegnet nr. 10 og 11 i matrikelprotokollen fra 1688.⁷⁾ Da den ene af Peder Pedersøns fem døtre, Elisabeth, i 1665 blev gift med Københavns senere præsident Hans Nansen den yngre,⁸⁾ kan det tænkes, at de to gårde overgik i Hans Nansens besiddelse ved hans svigerfars død i 1669.

I kongens skøde til Peder Pedersøn nævnes intet om tilstedeværelsen af en bygning på den ene af de to bøndergårdes grund i Veddelev. Lystgården er derfor nok først bygget efter 1661. Som nævnt kan det være Peder Pedersøn, der opførte den. Men muligheden for, at det var Hans Nansen den yngres værk, er dog også til stede. Da det imidlertid ikke er lykkedes at finde bygningen omtalt før salget til Holger Jacobæus, er Johan Petersen Klein sandsynligvis bygherren. Der er på det sted, hvor bygningen må formodes at have ligget, fundet en tavle med et indhugget motiv og bogstaverne HP i de øverste hjørner.⁹⁾ De kunne stå for Hans (= Johan) Peter-

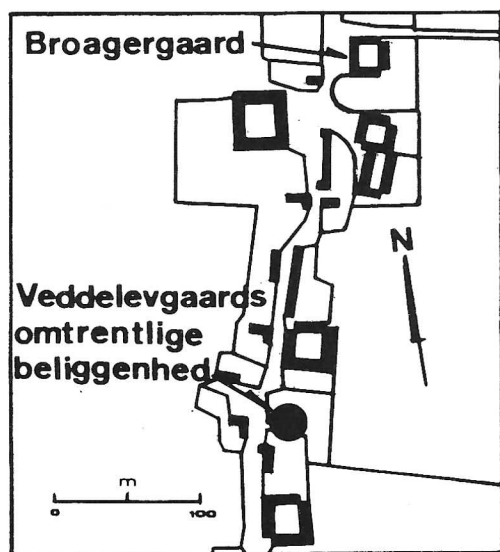

Fig. 2. På Landsarkivet i København findes et kort over Veddelev før udflytningen; lystgården Veddelevgaard eksisterede ikke længere og er derfor ikke indtegnet. På det her gengivne udsnit af kortet er dens omtrentlige beliggenhed markeret umiddelbart syd for gården, hvor Peder Jensen Kallerup boede i 1688. Broagergaard er den eneste af de seks viste bøndergårde, som stadigvæk ligger på samme sted.

Fig. 3. Tavle fundet på stedet, hvor lystgården må formodes at have ligget. I dag er tavlen indmuret i gavlen til en garage på Sognevej 1 i Roskilde. (Foto: Flemming Rasmussen).

sen, men de siger ikke nødvendigvis, at han var bygherren. Tavlen blev indmuret i frontspidsen på stuehuset til gården Svaleholm, hvor den sad i mange år, indtil den blev flyttet til gavlen af en garage på Sognevej 1 i Roskilde (fig. 3).¹⁰⁾

Holger Jacobæus

Medicinalhistorikeren V. Ingerslev giver følgende karakteristik af Holger Jacobæus: Han var en alsidig dannet, grundig lærd mand, en dygtig anatom, som dog måske mere havde beskæftiget sig med zootomien, navnlig fiskenes anatomi, end med den menneskelige anatomi, en flittig og dygtig universitetslærer, vistnok en duelig læge og sikkert en elskværdig karakter.¹¹⁾

Holger Jacobæus fyldte 40 år i sommeren 1690, da han købte Veddelevgaard. Han havde været gift i næsten 9 år med sin lærde morbror professor Thomas Bartholins datter Anne Margrethe, som på det tidspunkt havde født tre af deres børn, hvoraf de to levede. Det var sønnerne Jacob, 7 år, og Thomas, knapt 1 år. Holger Jacobæus boede i København, hvor han havde residens på Vor Frue kirkegård tæt ved universitetet. Han havde i sin ungdom rejst meget. I 1670'erne var han på tre store studierejser i Europa med længere tids ophold i Holland, Frankrig, Italien, Tyskland og England. I 1674 havde kongen udnævnt ham til professor ved Københavns Universitet, og hjemme efter mange års rejseliv holdt han i oktober 1679 sin tiltrædelsestale her. I 1680 begyndte han at holde forelæsninger over geografi. Fra 1686 holdt han tillige medicinske forelæsninger. 1687 fik han af kongen i opdrag at skrive en Danmarks naturhistorie og at udfærdige et fuldstændigt katalog over det kongelige kunstkammer. Naturhistorien fik han aldrig skrevet. Kataloget afleverede han til kongen to år senere.¹²⁾

Sønnen Jacob var som nævnt 7 år, og hans far var begyndt at se sig om efter en huslærer til ham. På den tid var den 22-årige velbegavede Jochum Halling til overhøring på universitetet, hvor han navnlig gjorde stærkt indtryk på Holger Jacobæus, som ikke fik ro, før han havde overtalt ham til at blive lærer for sine børn.¹³⁾

Hvad der fik Holger Jacobæus til at vælge Veddelevgaard som sin lystgård, ved vi ikke. Måske har hans pårørende i Roskilde været medvirkende. Hans afdøde bror, Matthias, havde været gift med en datter, Anna, af byens borgmester Herman Schrøder, og en kusine, Cathrine Bartholin, til Holger Jacobæus og hans kone var gift med Peder Schade, rektor i Roskilde Skole.

10. juli 1695 solgte Holger Jacobæus de to af gårdene, nr. 12 og 16, fra til Ewert Weinmann,¹⁴⁾ en tysker, der i 1652 som 14-årig var kommet til Kø-

benhavn, hvor han arbejdede sig frem til en anset stilling som handelsmand. 1686–1710 var han medlem af byens 32 mænds forsamling, de sidste år som formand.¹⁵⁾ Ewert Weinmann havde 10. juni 1695 købt Sortebrødregaard i Roskilde af assessor i kommercekollegiet og senere rådmand i København Christian Simonsen.¹⁶⁾ Da det tilhørende bøndergods ikke var stort nok til, at gården kunne regnes for en skattefri sædegård med særlige privilegier, idet der hertil krævedes mindst 200 tdr. htk. bøndergods inden for en omkreds af 2 mil, arbejdede Weinmann på at øge bøndergodset. 21. juni 1695 købte han af Cathrina Riis, rådmand Claus Sohns enke, tre gårde i Store Valby på tilsammen 24 tdr. 1 skp. 2 fdk. 0 alb. htk.¹⁷⁾ Med de to gårde i Veddelev havde han hermed fået suppleret bøndergodset med i alt 43 tdr. 3 skp. 2 fdk. 1 alb. htk. Weinmann solgte Sortebrødregaard med tilliggende jordegods 21. september 1698 til Margrethe Ulfeld og Berte Skeel, stifterne af Roskilde adelige Jomfrukloster.¹⁸⁾

Holger Jacobæus havde Veddelevgaard til sin død i 1701. Det blev elleve indholdsrige år. Tre gange var han universitetsrektor, nemlig 1690–91, 1695–96 og 1696–97. Han offentliggjorde i disse år adskillige arbejder, bedst kendt er Museum Regium, kataloget over det kongelige kunstkammer, et betydeligt værk på tre hundrede foliosider med talrige fint udførte illustrationer (fig. 4). I januar 1693 var han hos kongen for at fremvise et prøvetryk af det første ark, i december 1694 kunne han vise kongen et tryk af halvdelen af Museum Regium, og endelig kunne han i september 1696 overrække kongen det færdige værk. Hans kone fødte endnu fem børn, hvoraf det ene døde som lille. 1698 mistede han sin kone, som døde i barselseng. Året efter blev han gift for anden gang, denne gang med Anne Tistorf, enke efter justitssekretær Thomas Bartholin.¹⁹⁾

Når Holger Jacobæus skulle slappe af efter arbejdet i hovedstaden, søgte han til sin lystgård i Veddelev. I sit latinske digt fra 1696 *De Villa mea Weddeløf, prope Roschildiam* giver han udtryk for sin glæde over sit landsted. Digtet blev i sin originale ordlyd gengivet i *Ugeskrift for Læger* i 1915 sammen med en meget fri gendigtning på dansk af Ellen Vibeke Jensen²⁰⁾ samt en oversættelse, der holder sig nærmere til originalen, af Oluf Olsen.²¹⁾

Af Oluf Olsens oversættelse fremgår, at lystgården ligger højt på en bakke med frit udsyn. Man skimter Roskilde Domkirke:

Nær herved har du Roskildes kølige kilder,
templet, du skimter der, værner om kongernes grav.

Mod øst breder haven sig med sine duftende, farverige blomster, sine køk-

Fig. 4. Titelbladet til Holger Jacobæus' katalog over det kongelige kunstkammer. Tegnet af Wilchen Ribolt.

kenurter, bærbuske og frugttræer. I nærheden er en lund, og gennem engen risler en bæk. Der er også en fiskedam:

Her jeg en fiskedam har, der gemmer de skællede stimer,
stumme fiskene står der i det rolige vand,
hvor jeg end sætter ud mine garn, den yder sin gave,
frisk og udmærket fisk savner jeg ej på mit bord.

Beskrivelsen af udsigten og omgivelserne bekræfter, at lystgården har ligget på det sted, som er angivet ovenfor. Bækken er Møllebækken, som afvandede Maglemoseterrænet lidt øst for Veddelev.

I disse elleve år var Jochum Halling huslærer for børnene. Han var en fortrinlig underviser. Det hedder om ham, at han lærte sine elever at tale latin, lige fra den tid de ret kunne tale dansk. Hans læremåde var grundig og behagelig. Han søgte kernen og bortkastede skallerne. Han tillod eleverne frihed, men altid i forbindelse med nyttigt arbejde, om sommeren ved at botanisere og samle planter i eng og på mark. Hver sommer fornøjede han sig i nogen tid med sine elever på Veddelevgaard. I ledige timer skrev han latinske læredigte om landbruget. Han viste sine vers til Holger Jacobæus, som udtalte, at de både af indhold og stil var så smukke og vel udarbejdede, at han ønskede selv at være far til dem. Hertil svarede Halling, at det skulle være ham en stor ære, om de måtte bære Holger Jacobæus' navn. Det tillod Holger Jacobæus, dog med det forbehold, at hvis de nogen sinde skulle blive trykt, da ville han ingenlunde have navn for fremmedes arbejde. Halling var ikke alene huslærer. I de år Holger Jacobæus arbejdede med sit store værk *Museum Regium*, gik Halling ham daglig til hånd.²²⁾

Efter Holger Jacobæus' død 1701 havde hans enke Anne Tistorf Veddelevgaard i endnu et år. 15. juni 1702 solgte hun lystgården og de nu tilhørende to bøndergårde til kaptajn Eggert Christian Knuth. På det tidspunkt boede universitetsfogden Søren Jørgensen i gård nr. 10 og Christopher Hansen i gård nr. 11.²³⁾

Eggert Christian Knuth

Eggert Christian Knuth blev født i 1674. Hans far var provisor for klosteret Malchow i Mecklenburg. 1692 begyndte han sin karriere inden for søetaten. 1697 blev han kaptajn. 1699 var han chef for fregatten Lossen, som rekognoscerede i Østersøen. Kort derefter var han med orlogsskibene Sophie Hedevig og Christianus Quintus. 1700 ægtede han afdøde rådmænd Claus Sohns datter Cathrine.²⁴⁾

Noget tyder på, at de benyttede Veddelevgaard efter erhvervelsen i 1702 som fast tilholdssted. Her fødte nemlig Cathrine i 1703 en datter og i 1704 en søn. Begge børn døde, inden de var fyldt et år. Himmelevs kirkebøger fra den tid er ikke bevaret, men oplysningerne findes i Lengnicks kirkebogsuddrag. Børnene blev begravet i sognepræst Hans Trojels forældres gravkammer i Himmelev kirke.²⁵⁾

Eggert Christian Knuth har nok det meste af tiden været på farten. 1704 var han chef for Lossen i eskadren, der førte Frederik 4. til Norge. 1706 var han chef for snauen Postillonon, som var i Frankrig for at hente geheimeråd Henning Meyercrones ejendele til Danmark. På hjemrejsen forliste skibet på vestkysten af Thy. Knuth blev i den anledning stillet for en krigsret og hans forfremmelse stillet i bero.²⁶⁾ Meyerchrone havde i en lang årrække været dansk gesandt i Paris. Hans bibliotek blev omtrent helt ødelagt ved strandingen. Selv blev han og hans følge på hjemrejsen over land uden for Aachen overfaldet af et strejfkorps, der affyrede flere salver mod dem. Meyerchrone slap uskadt, men hans sekretær blev dræbt ved siden af ham i vognen. Meyerchrone døde året efter i Roskilde, hvor hans enke Christine, datter af borgmester Herman Schrøder, var fra.²⁷⁾

Knuth solgte Veddelevgaard 15. juni 1707 efter at have haft den i 5 år til frøken Elisabeth Sophia von Holsten, Gunderslevholm (fig. 5). Beboerne i gårdene nr. 10 og 11 var de samme, som da han selv overtog stedet.²⁸⁾

Elisabeth Sophia von Holsten

Nogle få måneder forinden havde den ny ejer, dronningens kammerfrøken Elisabeth Sophia von Holsten, fået tilskødet Gunderslevholm.²⁹⁾ Der er intet, der tyder på, at hun har opholdt sig længere tid på Veddelevgaard, som hun allerede året efter, 26. maj 1708, videresolgte til Barbara Hedevig von Dragstedt, enke efter generalmajor Laurids Munk (fig. 6). Det var stadigvæk universitetsfogden Søren Jørgensen, der beboede gård nr. 10, og Christopher Hansen, som boede i gård nr. 11.³⁰⁾

Barbara Hedevig von Dragstedt

Barbara Hedevig von Dragstedt var en fornem ældre dame. Hun havde været gift med generalmajor Laurids Munk af den gamle adelsslægt Vinranke-Munk.

Efter sin mands død i 1702 ejede hun godset Brejninggaard i Ringkøbing amt, indtil hun i 1708 skødede det til Christian Ulrich Schultz for 12.000 rigsdaler³¹⁾ og købte Veddelevgaard.

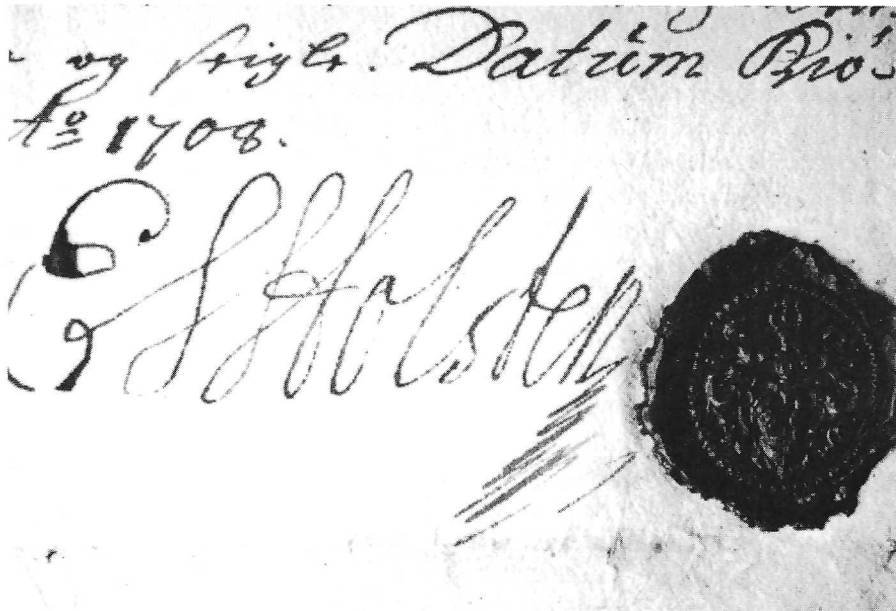
Laurids Munk begyndte sin militære løbebane i 1655. I 1657 var han stykfenrik ved jyske artilleri. Det var samme år, hvor Danmark erklære-

The image shows a handwritten signature in a cursive script, which appears to be 'E. Knuths'. Below the signature is a dark, circular wax seal with an embossed design, likely a coat of arms or a personal emblem.

Fig. 5. Eggert Christian Knuths (Knuhts) underskrift og segl på skødet 15. juni 1707. (Foto: Flemming Rasmussen).

Fig. 6. Elisabeth Sophia von Holstens underskrift og segl på skødet 26. maj 1708. (Foto: Flemming Rasmussen).

The image shows a handwritten signature in a cursive script, which appears to be 'E. S. Holsten'. Above the signature, there is a line of text: 'og sigl. Datum Prio' and '1708.'. Below the signature is a dark, circular wax seal with an embossed design, likely a coat of arms or a personal emblem.

de Sverige krig og indledte med at angribe den svenske provins Bremen-Verden syd for Elben. Laurids Munk havde ved den lejlighed kommandoen over et batteri ved erobringen af Bremervörde. Få måneder senere blev han taget til fange under svenskernes storm på fæstningen Frederiksodde (senere Fredericia). 1658 blev han frigivet og afskediget. Da Sverige i sommeren 1658 brød freden, blev han antaget på ny og kom i Ebersteins tjeneste i Ditmarsken og på Sønderborg. Det må have været her, at Laurids Munk lærte Barbara Hedeveg von Dragstedt at kende. Hun var kammerjomfru hos enkehertuginde på Sønderborg, der var formyndereske for sin umyndige søn. Ca. 1661 ægtede Laurids Munk den 17-årige Barbara. 1670 blev han kongens køgemester, hvilket han vedblev at være til 1693. Samtidig fortsatte han sin karriere inden for militæret. 1673 blev han kaptajn ved artilleriet i København, og i den skånske krig deltog han i belejringen af den svenske fæstning Wismar og i angrebet på Landskrona. 1677 blev han oberstløjtnant, samme år oberst og 1693 generalmajor. 1692-96 var han medlem af kommissionen i rådstuen.³²⁾

Et lille glimt af den mere fredelige del af den tid, Laurids Munk levede i, får vi i et brev til ham fra rentemesteren i 1684. Kongen havde holdt maskerade i Gyldenlund i Charlottenlund skov, og Munk var blevet bedt om 100 små skibslygter til oplysning af vejen op til løvhytterne. Efter festen manglede der imidlertid 23 lygter, som folk havde fjernet for at lyse sig hjem med om natten, og som de havde glemt at levere tilbage.³³⁾

I 1684 erhvervede Laurids Munk Brejninggaard, som synes at have været meget forsømt på den tid. I markbogen hedder det således, at gravene omkring huset var helt bevoksede.³⁴⁾

Da Laurids Munk døde i 1702, havde Barbara Hedeveg von Dragstedt, der siden 1698 havde beklædt stillingen som hofmesterinde hos prins Christian, mistet både sin mand, sine tre voksne børn og sine to svigersønner. Sønnen, kommandørkaptajn Christian Munk, datteren Anne Dorteia, hendes mand, oberstløjtnant Wulf Henrik von Kalnein, datteren Christiane Elisabeth og hendes mand, justitsråd, amtmand Ambrosius Charisius – alle var de døde.³⁵⁾

Der gik som sagt nogle år efter mandens død, før Barbara Hedeveg von Dragstedt i 1708 købte Veddelevgaard, som hun kun fik glæde af i godt et år, hvor hun dog næppe til stadighed opholdt sig på gården, men nok tilbragte en del af tiden i sin bolig i København.

Hun døde i sommeren 1709 på Veddelevgaard. På dødslejet kundgjorde hun for sin fuldmægtig på gården, Christopher Berg, hvor meget hendes tro tjenestefolk skulle betænkes med. Han skulle have 100 rigsdaler samt det års løn, som han havde til gode. Selv om hun meddelte, at hendes øn-

sker skrevet med egen hånd lå i hendes skab i København i den skuffe, hvor hendes nøgler plejede at ligge, fik Christopher Berg alligevel prokurator Simon Trojel, som også havde været til stede 30. juli ved dødslejet, til skriftligt at bekræfte hendes ord.³⁶⁾ Simon Trojel var en bror til sognepræst Hans Trojel i Himmelev.³⁷⁾

Den gamle frue blev ført til Holmens kirke i København, hvor hun blev bisat uden jordpåkastelse.³⁸⁾ Siden blev hun bragt til Jylland og stedt til hvile i samme kapel i Brejning kirke som sin mand og sønnen Christian.³⁹⁾

Christopher Berg blev en tid i Veddelev. Få måneder efter Barbara Hedevig von Dragstedts død fik han i Himmelev kirke døbt en datter, der blev kaldt op efter hans gamle frue.⁴⁰⁾ Det er tænkeligt, at han boede i gård nr. 10, medens lystgården har stået tom.

11. juni 1710 solgte arvingerne ved en offentlig auktion Veddelevgaard med tilhørende to bøndergårde til amtsskriver Ole Pedersen i Roskilde. Gård nr. 11 var stadigvæk beboet af Christopher Hansen.⁴¹⁾

Ole Pedersen

Ole Pedersen havde Veddelevgaard i to år. Da han 28. juli 1712 solgte til viceby- og rådstueskriver Peder Sørensen i Roskilde, havde han selv gård nr. 10 i brug, medens Christopher Hansen endnu boede i gård nr. 11.⁴²⁾

Peder Sørensen

Kort tid efter Peder Sørensens overtagelse blev Veddelevgaard rammen om et fornemt besøg. Frederik 4.s børn kronprins Christian og den lille prinsesse indtog 30. august 1712 deres middagstaffel her. På vej fra Holsten til Frederiksborg gjorde de holdt i Veddelev, som var gået fri af pesten, og som derfor blev anset for at være et bedre sted at spise end i Roskilde. Desværre er det kun en beskeden beskrivelse, som gives af stedet ved den lejlighed. Vi hører, at de kongelige børn spadserede i haven og lunden og spiste i den store stue i den søndre ende af det store hus ved nedgangen til haven. Resten af selskabet spiste i den lille stue ved siden af.⁴³⁾ Men Veddelevgaard må have været af en sådan klasse, at den fandtes tjenlig som spisested for den vordende enevoldskonge.

Peder Sørensen beholdt også kun Veddelevgaard i to år. 22. juni 1714 solgte han lystgården og de to tilhørende bøndergårde til major Falch Fursmann. I gård nr. 10 boede nu Niels Madsen, medens vi endnu en gang træffer på Christopher Hansen i gård nr. 11.⁴⁴⁾

Fig. 7. Falch Fursmanns underskrift og segl på skødet 14. juni 1718. (Foto: Flemming Rasmussen).

Falch Fursmann

Falch Fursmann var 33 år, da han købte stedet. Han havde i 3 år været gift med Anna Dorotea Braëm.⁴⁵⁾ Ifølge Lengnicks kirkebogsuddrag fra Himmelvej fik de i sommeren 1714 døbt en datter, som døde i sognet henimod årets slutning. Det kunne tyde på, at de har benyttet Veddelevgaard som fast bopæl i hvert fald en del af tiden i de fire år, der gik, før Fursmann 14. juni 1718 solgte lystgården og de to tilhørende bøndergårde til professor, konsistorialassessor Johannes Bircherod (fig. 7). På den tid boede Anders Andersen i gård nr. 10 og Ole Rasmussen i gård nr. 11.⁴⁶⁾

Johannes Bircherod

Johannes Bircherod var 55 år, da han overtog Veddelevgaard. Han havde på det tidspunkt været gift i 4 år med sin anden kone, den 25 år yngre Ellen Marie Lemvig, datter af etatsråd Peder Lemvig. Johannes Bircherod var professor i historie og geografi ved Københavns Universitet, hvor han i peståret 1711 havde været rektor. Han har skrevet om logik og Nordens oldtid, men hans skrifter er få og regnes ikke for betydelige.⁴⁷⁾ Vi ved ikke, hvordan de har benyttet lystgården, men da Johannes Bircherod vel har

været bundet af sit arbejde i København, har han nok som Holger Jacobæus taget til Veddelev, når han trængte til at hvile ud.

Da Johannes Bircherod døde i 1720 beholdt hans enke Veddelevgaard endnu i 13 år. Der er fremsat den tanke, at den tidligere ejer af hovedgården Edelgave, Henrik Weldingh, muligvis boede på Veddelevgaard fra 1722 til sin død 1725.⁴⁸⁾ Det er der imidlertid intet bevis for, og i bogen om slægten Weldingh siges der intet om, at et sådant ophold har fundet sted.⁴⁹⁾

Ellen Marie Lemvig blev gift for anden gang i 1727. Denne gang med den 40 år ældre Johannes Laverentzen, en på den tid kendt bogtrykker i København. Han havde været kongelig håndskriver og med sine videnskabelige interesser nøje knyttet til kunstammeret. 1710 udgav han Holger Jacobæus' *Museum Regium* på ny i en fuldstændig omarbejdet og betydelig forøget udgave.⁵⁰⁾

Laverentzen skal som direktør for kongens bogtrykkeri og universitetets bogtrykker have været en utålelig sendrægtig og omstændelig person, der udrettede så lidt som muligt og så vidt muligt ville forhindre andre i at gøre noget. Aldrig havde trykningen af bibler og salmebøger været i slettere hænder. De aviser, som han udgav, og som han muligvis selv i nogen grad skrev i, betegnes som tarvelige. Han havde sit trykkeri i sin meget store gård i Studiestræde i København. Gård og trykkeri brændte i 1728. Året efter døde han, og Ellen Marie Lemvig var for anden gang blevet enke.⁵¹⁾

I den tid Veddelevgaard var på Johannes Bircherods og Ellen Marie Lemvigs hænder, blev de to tilhørende bøndergårde delt i tre. Dette fremgår af skødet fra 18. juni 1733, da Ellen Marie Lemvig afhændede lystgård og bøndergårde til ridefogden ved Københavns magistrat Lorentz Kleist. I de nu noget mindre gårde nr. 10 og 11 boede henholdsvis Oluf Hansen og Peder Pedersen, medens Guldbrand Svendsen boede i den tredje gård.⁵²⁾

Lorentz Petersen Kleist

Lorentz Petersen Kleist havde afløst Niels Christensen Anderløve som magistratens ridefoged og var blevet gift med datteren Anne Kirstine i 1715. Det var hensynet til hende, som ifølge en samtidig håndskreven bog om slægten Ryge var årsagen til, at Lorentz Kleist erhvervede Veddelevgaard.

Slægtsbogen fortæller om Anne Kirstine Anderløves opvækst på Bistrupgaard og fortsætter:

»Og for at øve hende noget iblant fremmede, var hun et aars tiid i etatzraad og politiemester Ernsts huus i Kiøbenhafn for at forfremmes meere i

det som hun hiemme hos sine forældre hafde lagt grunden til. Hvilket maneerlige opførsel som ved andre dyder var ledsaget bevægede seigr. Lorentz Petersen Kleist til kiærlighed for hendes person, hvilket og ved hendes forældres samtykke blev stadfæstet og efterat Niels Anderløve med den velædle og velviise magistrats i Kiøbenhafn consens og approbation hafde afstaaet seigr. Kleist sin hafte betiening paa Bistrupgaard som magistratsens ridefoged og forvalter, blev deres ægteforening fuldbyrdet i Roeskilde d 28 nov. a^o 1715. Deres kiærlige ægteskab blev velsignet med 9 børn, 6 sønner og 3 døttre. For deres børn bar de fælles omsorg i at lade dem underviise i deres christendom og andre maneerligheder, saa at de har ingen umage eller bekostning sparet paa deres børns velfært at forfremme. Hendes omgang med sin ægtefælle var kiærlig og venlig, iblant fremmede behagelig og afholden, imod sin slægt og familie var hun tienstagtig og redebon, i hendes eget huus var hun en flittig, duelig og aarvaagen huusmoder, derfor blev det og velsignet med megen velstand. Fra hendes alders 42 aar af begynte hun at blive tungsindet, og kiæd af det møisommelige sliid og uroeligheder som landvæsenet bragte med sig, hvorover hendes hosbonde kiøbte en liden lystgaard ved Roeskilde liggende nær ved Isefiorden kaldet Weddeløv-gaard, som i forrige tiider har været et adeligt sæde, hvor til der ligger 2 a 3 gaardmænd samt 16 huusmænd, i forhaabning at hun ved samme gaards smukke situation samt herlighed af en skøn frugthave og tæt derved en liden lund med en fiskepark udi kunde finde en tidsfordriv og fornøjelse ved at seyle derover, eller kiøre derover, deels og at benytte sig deraf til sit enkesæde, i fald hun skulde blive enke; men det kiædsommelige levnet af at boe paa landet formeerede end heftigere hendes tungsindighed, hvilken hun indbildte sig at blive qvit, i fald hun kom til at boe i Kiøbenhafn, hvor hun deels hafde venner at kunde omgaes med, deels og et artigt sælskab meente at finde med andre bekientere sammesteds; hvorover hendes mand resignerede sin betiening som ridefoged og forvalter paa magistratsens gods a^o 1739 og drog derpaa med deres børn til Kiøbenhafn d 24 maji samme aar, og agtede at leve af deres midler der, i fald ingen anden charge skulde være for ham at bekomme der i byen. Men dette bytte fra landet til hovedstaden blev dem siden til stor fortræd, som de vel hafde aarsag til at fortryde, thi nogle af deres midler vare udsatte for saadanne folk, som spillede banquerot, og de aldrig fik det ringeste igien tilbage. Efter en 4 aars tiid som de levede sammen i Kiøbenhafn af deres egen formue hun imidlertid begyndte at blive syg af en brystsyge samt en hectica som tog alt meer og meer overhand, uagtet erfarne doctores medicinæ blev idelig consuleret og brugte de tienligste medicamenter til hende, indtil hun omsider kiæd af verden fuldendte sit levnets løb ved døden d 20

maj som var trinitatis søndag, a^o 1742 og d 24 ejusd. blev begravet i Hellig Giestes kirke i Kiøbenhafn efterat hun hafde levet i 51 aar.«

Nogen tid efter hendes død flyttede Lorentz Kleist tilbage til Veddelevgaard, »hvor hand boede indtil 1755 da hand solgte denne sin gaard, og købte sig en liden gaard paa St. Jørgens bierg hvor han døde d 3 januar 1762.«⁵³⁾

Lorentz Kleists gravsten findes i St. Jørgensbjerg kirke. Det er en sten, hvor den oprindelige gravskrift er fuldstændig udslebet og følgende ny derpå indhugget:

HER UNDER HVILER LORENTS KLEISTES OG
HANS HVSTRVES ANE KIRSTINE ANDERLØVS
TRENDE BØRN, PETER NICOLAI, FØD AAR 1717 DEN
15 IONVARRI, SOM DØDE DEND 18 MARTY 1717. SØREN PETER
FØD 1723 DEN 19 IULII, SOM DØDE 1725 DEN 21 SEPTEMBR,
METTE MARGRETE FØD ANO 1725 DEN 5 DEC. SOM DØDE
1728 DEN 29 IAN. DISSE ERE FØDDE OG DØDE PAA
BISTRUPGAARD. GUD GIVE DEM EN GLÆDELIG OPSTANDELSE. -
HOS DISSE SINE BØRN HVILER OGSAA HER
LORENTZ PETERSEN KLEIST,
FØD PAA KEHLET-GAARD A^o 1688 D. 11 MARTII,
FORVALTER PAA BISTROP I 26 AAR,
DØD PAA SCT. IØRGENS BIERG D. 3 IANUAR 1762
EFTER AT HANS HUSTRUE OG 6 AF HANS BØRN
VARE GANGNE FORAN IND I ÆVIGHEDEN.⁵⁴⁾

Da Lorentz Kleist 12. juni 1754 solgte lystgården med de tilhørende tre bøndergårde beboet af Oluf Hansen (nr. 10), unge Oluf Hansen (nr. 11) og Mads Christensen, havde han ejet stedet i 21 år (fig. 8). Den ny indehaver var søkaptajn Conrad von Schindel.⁵⁵⁾

Conrad von Schindel

Da Conrad von Schindel overtog Veddelevgaard, var han 39 år og havde en længere tid inden for marinen bag sig. Hjemkommen fra engelsk tjeneste ægtede han i 1747 den 20-årige Hendrine Christine Decker. 1753-55 var han indrulleringsofficer i Korsør.⁵⁶⁾ Det har muligvis været begrænset, hvor megen tid han har kunnet tilbringe på Veddelevgaard i de to år, han ejede stedet. I efteråret 1754 fik han dog en søn døbt i Himmelev kirke.⁵⁷⁾

11. juni 1756 solgte Conrad von Schindel lystgården, de tilhørende tre bøndergårde og 16 huse til kancelliråd Morten Hartmann (fig. 9). Bøndergårdene var beboet af Ole Hansen (nr. 10), unge Ole Hansen (nr. 11) og Mads Christensen.⁵⁸⁾

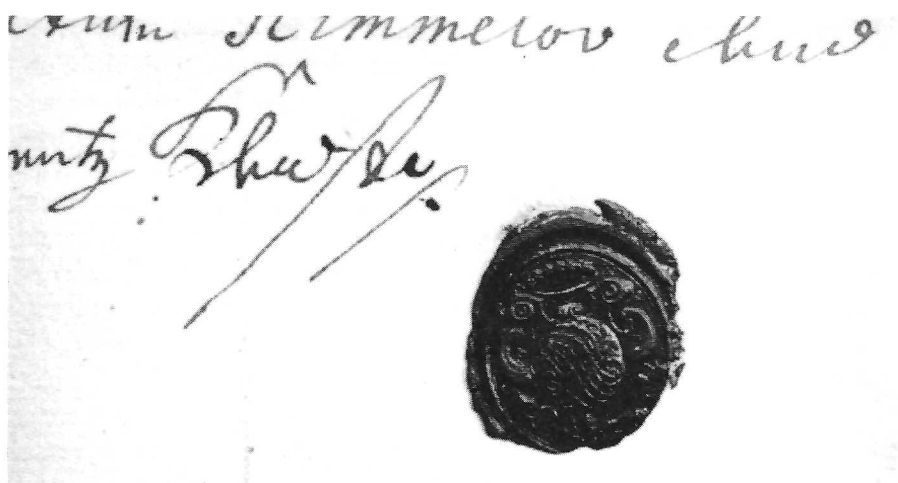

Fig. 8. Lorentz Petersen Kleists underskrift og segl på skødet 12. juni 1754. (Foto: Flemming Rasmussen).

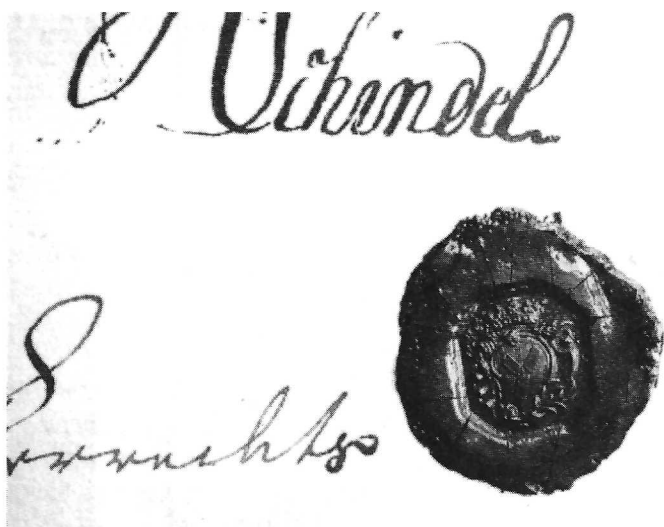

Fig. 9. Conrad von Schindels underskrift og segl på skødet 11. juni 1756. (Foto: Flemming Rasmussen).

Morten Hartmann

Den ny ejer var den 70-årige Morten Hartmann, som i 1734 blev by- og rådstueskriver i Roskilde og i 1749 kancelliråd. Han var gift med Johanne Margrethe Lange⁵⁹⁾ og bragte i sin høje alder en søn til dåben i Himmelev kirke i sommeren 1757.⁶⁰⁾

Hartmann havde også kun Veddelevgaard i to år. 16. juni 1758 solgte han til lensgreven til Ledreborg, gehejmeråd Johan Ludwig von Holstein. Det fremgik af skødet, at der til lystgården hørte en indplanket og omgærdet frugthave og lund med adskillige slags træer og en fiskepark med hyttefad. I værelserne var opsat tre jernvindovne med tilhørende kakkelovnsrør og tromler samt en bilæggekakkelovn. Endvidere var der stuebetrækker og panelværker. I køkkenet fandtes en indmuret, omtrent 2 tønder stor kobberbryggerkedel og dertil hørende brændevinsredskab bestående af låg, hat, piber og svaletønde. Der var også to indmurede komfurer. Bøndergårdene var beboet af Niels Hansen (nr. 10), Ole Hansen (nr. 11) og Mads Christensen.⁶¹⁾

Johan Ludwig von Holstein

Hvad lensgreve Johan Ludwig von Holstein havde tænkt sig at bruge selve lystgården til, melder historien tilsyneladende intet om. Måske skulle den benyttes som enkesæde. Det ser ud til, at Karen Weldingh, enke efter Christian Weldingh, Edelgave, døde på Veddelevgaard, idet »1759 d. 21 maj blev velædle madam Karen Weldinghs lig og jordiske levninger ført fra Weddeløv Gaard til Hvedstrups kirke og indsat i begravelse, hun var 55 aar, 6 maaneder og 2 uger gammel.«⁶²⁾

Lystgården nedbrydes

Efter Johan Ludwig von Holsteins død i 1763 synes det, som om sønnen havde planer om at sælge besiddelserne i Veddelev. Der foreligger i hvert fald en skrivelse af 13. juli 1763 fra Københavns rådstue af følgende ordlyd:

»Udi tjenstligst giensvar paa højstærede hr. greve og kammerherres skrivelse af 6te hujus, skulle vi herved melde: at vi paa egne og stadens vegne ikke for nærværende tiid agte at købe Weddeløv Gaard, og følgelig heller icke kand have noged imod at højstærede hr. greve og kammerherre bortsælger samme til en anden, naar alleene ved kiøbe-conditionerne bliver iagttaged, at magistraten og staden herefter som hidtil bliver reserved deres forkiøbs rettighed.«⁶³⁾

Det fremgår ikke af skrивelsen, om selve lystgården endnu eksisterer på dette tidspunkt. Vi får imidlertid vished for, at den året efter er nedbrudt, hvad årsagen så kan have været. Måske har der været tale om forfald, måske brand eller måske, at den havde udspillet sin rolle. Niels Hansen, fæstebonden i gård nr. 10, fik 14. april 1764 mod en årlig afgift overdraget byggepladsen, hvorpå den afbrudte Veddelevgaard før havde stået, tillige

med den tilhørende haveplads og enghave. Bygninger og plankeværker på pladsen samt træer i have og enghave var ham uvedkommende.⁶⁴⁾

Bøndergodset skiftede endnu engang ejer. Grevskabet mageskiftede 8. november 1780 med Duebrødre Kloster, som derefter blev ejer af bøndergårde, huse og jord, hvorimod lystgården Veddelevgaard nu var ude af billedet.⁶⁵⁾

Efterskrift

Medens det er lykkedes at finde frem til den lange række af Veddelevgaards indehavere, er der stadigvæk et dunkelt punkt tilbage, idet Lengnick⁶⁶⁾ anfører, at Bodil Trojel, en søster til sognepræst Hans Trojel i Himmelev, var gift med kaptajn v. Demann til Veddelevgaard i Himmelev sogn. Christoffel de Mann, der blev kaptajn 1701 og major 1709, døde 1712.⁶⁷⁾ De kan muligvis have boet på Veddelevgaard året efter Holger Jacobæus' død, før kaptajn Eggert Christian Knuth købte gården 1702. At de Mann har været i Veddelev synes bekræftet af, at et engareal, hvor senere Overdrevsgaarden kom til at ligge, er betegnet Demants Engene på udskiftningskortet fra 1796.

Ejere af lystgården Veddelevgaard

1. Johan Petersen Klein, assessor i admiralitetskollegiet	-1687
2. Johan Petersen Kleins arvinger	1687-1690
3. Holger Jacobæus, professor ved Københavns Universitet	1690-1701
4. Holger Jacobæus' arvinger	1701-1702
5. Eggert Christian Knuth, kaptajn i søetaten	1702-1707
6. Elisabeth Sophia von Holsten, dronningens kammerfrøken	1707-1708
7. Barbara Hedevig von Dragstedt, enke efter generalmajor Laurids Munk	1708-1709
8. Barbara Hedevig von Dragstedts arvinger	1709-1710
9. Ole Pedersen, amtskriver i Roskilde	1710-1712
10. Peder Sørensen, viceby- og rådstueskriver i Roskilde	1712-1714
11. Falch Fursmann, major	1714-1718
12. Johannes Bircherod, professor ved Københavns Universitet	1718-1720
13. Johannes Bircherods enke Ellen Marie Lemvig	1720-1733
14. Lorentz Petersen Kleist, ridefoged ved Københavns magistrat	1733-1754
15. Conrad von Schindel, kaptajn i søetaten	1754-1756
16. Morten Hartmann, kancelliråd	1756-1758
17. Johan Ludwig von Holstein, lensgreve til Ledreborg	1758-1763

Noter

- 1) Chr. Bruun: Holger Jacobæus's Optegnelser til sit Livs Historie. Danske Samlinger. Bind 3. København 1867-68. Side 241.
- 2) Frederik Barfod: Borgerlige rigsdagsmænd fra 1660. Personalhistorisk Tidsskrift. 3. række, bind 5. København 1896. Side 148.
- 3) O. Nielsen: Kjøbenhavns Diplomatarium. Bind 3. København 1877. Side 738.
- 4) LAS. Sjællandsfars landsting. Skødeprotokol nr. 9, 1689-93, 86.
- 5) Nilaus Pedersen: Fra Sømme Herred. Aarbøger udgivet af Historisk Samfund for Københavns Amt. 6. række. Roskilde 1932-33. Side 338.
- 6) F.J. West: Kronens Skøder. Bind 2. København 1908. Side 112.
- 7) RA. Rentekammeret. 212.39, skødebog 1661-63, 325.
- 8) O. Nielsen: Kjøbenhavns Historie og Beskrivelse. 5. del. København 1889. Side 422.
- 9) Som note 5. Side 339.
- 10) Meddelt af Karl E. Sørensen, Tuevænget 4, Veddelev, tidl. gårdejer, Broagergaard, Veddelev.
- 11) V. Ingerslev: Danmarks Læger og Lægevæsen fra de ældste Tider indtil Aar 1800. 2. del. København 1873. Side 27.
- 12) Chr. Bruun: Holger Jacobæus's Optegnelser til sit Livs Historie. Danske Samlinger. Bind 3. København 1867-68. Side 234 ff.
- 13) Chr. Bruun: Den lærde Amager-Sogndegn Jochum Hallings Levnet. Danske Samlinger. Bind 1. København 1865-66. Side 61.
- 14) LAS. Sjællandsfars landsting. Skødeprotokol nr. 10, 1693-97, 317. Original i Roskilde Klosters arkiv. B 1^x. Række nr. 52 af fortegnelse 185. Diverse dokumenter 1625-1811.
- 15) H. Hjorth-Nielsen: Optegnelser om Familierne Weinmann og Michelbecker (Wigand). Personalhistorisk Tidsskrift. 9. række, bind 2. København 1929. Side 205 ff.
- 16) Louis Bobé: Roskilde adelige Jomfrukloster 1699-1899. Roskilde 1899. Side 5.
- 17) LAS. Sjællandsfars landsting. Skødeprotokol nr. 10, 1693-97, 318.
- 18) LAS. Sjællandsfars landsting. Skødeprotokol nr. 11, 1697-1701, 132.
- 19) Som note 12.
- 20) Ellen Vibeke Jensen: Min lille Gaard Veddelev ved Roskilde. Ugeskrift for Læger. 77. årgang. København 1915. Side 1726 ff. Professor, dr. phil. Poul Høybye, der har haft originalen og gendigtningen til gennemsyn, udtaler, at der i originalen langt fra er dækning for alle gendigtningens detaljer. Stilen er en helt anden end originalens især ved sin overdrevne ordrigdom. Mange linier er tilføjet for at få det til at rime.
- 21) Oluf Olsen: Min lille Gaard i Veddelev. Ugeskrift for Læger. 77. årgang. København 1915. Side 1938 f.
- 22) Som note 13. Side 62 ff.
- 23) Originalskøde i Ledreborgs godsarkiv. 7. klasse, nr. 16, 2.
- 24) T.A. Topsøe-Jensen og Emil Marquard: Officerer i den dansk-norske Søetat 1660-1814 og den danske Søetat 1814-1932. Bind 2. København 1935. Side 6 f.
- 25) Halvor Petersen: En hård skæbne. Historisk årbog fra Roskilde amt 1983. Roskilde 1983. Side 4.
- 26) Som note 24.
- 27) C.F. Bricka: Dansk Biografisk Lexikon. Bind 11. København 1897. Side 300 ff.
- 28) Originalskøde i Ledreborgs godsarkiv. 7. klasse, nr. 16, 3.
- 29) LAS. Sjællandsfars landsting. Skødeprotokol nr. 13, 1705-15, 160.
- 30) LAS. Sjællandsfars landsting. Skødeprotokol nr. 13, 1705-15, 203. Original i Ledreborgs godsarkiv. 7. klasse, nr. 16, 4.
- 31) Otto Norn: Brejninggaard. Danske Slotte og Herregårde. 2. udgave, bind 13. København 1966. Side 67.
- 32) Danmarks Adels Aarbog. 22. årgang. København 1905. Side 312.
- 33) Som note 8. Side 336 f.
- 34) Som note 31.
- 35) Som note 32.
- 36) LAS. Register D 5, 9, konceptskifte. Bibliotekar Leif Færregård, Lejre, har venligst oplyst, at der eksisterer et originalt skiftebrev vedrørende den del af Barbara Hedevidg von Dragstedts bo, som angik Veddelevgaard (LAS. Roskilde amt. D. Originale skiftebreve. 1709, 1711, 1722).
- 37) H. Hjorth-Nielsen: Danske Prokuratorer med kongelig Bevilling 1660-1869. København 1935. Side 336.
- 38) LAS. Kirkebog, Holmens kirke.
- 39) Asger Gynther Nielsen: Brejning kirke 1581-1981. Årsskrift Brejninggaard 1981. Side 11.

- 40) J. C. L. Lengnick: Kirkebogsuddrag.
- 41) LAS. Sjællandsfars landsting. Skødeprotokol nr. 13, 1705-15, 319. Original i Ledreborgs godsarkiv. 7. klasse nr. 16, 5.
- 42) LAS. Sjællandsfars landsting. Skødeprotokol nr. 13, 1705-15, 435. Original i Ledreborgs godsarkiv. 7. klasse, nr. 16, 6.
- 43) A. F. Winding: Kort Underretning om hvis sig fornemmeligen her i Himmelfø Sogn har tildragen i Pestens Tid, som begyndte i Danmark det Aar 1711. Ugeskrift for den evangeliske Kirke i Danmark. Bind 2. København 1853. Side 140 f.
- 44) LAS. Sjællandsfars landsting. Skødeprotokol nr. 13, 1705-15, 515. Original i Ledreborgs godsarkiv. 7. klasse, nr. 16, 7.
- 45) J. C. W. og K. Hirsch: Danske og norske Officerer 1648-1814.
- 46) LAS. Sjællandsfars landsting. Skødeprotokol nr. 14, 1715-22, 208. Original i Ledreborgs godsarkiv. 7. klasse, nr. 16, 8.
- 47) Dansk Biografisk Leksikon. Bind 3. København 1934. Side 115 f.
- 48) J. P. Jørgensen: Historiske Efterretninger om Hovedgaarden Edelgave. Aarbog udgivet af Historisk Samfund for Københavns Amt 1914. Roskilde 1914. Side 87.
- 49) Nanna Lange: Slægten Weldingh i Danmark og Norge. København 1906.
- 50) Dansk Biografisk Leksikon. Bind 14. København 1938. Side 177 f.
- 51) P. M. Stolpe: Dagspressen i Danmark, dens Vilkaar og Personer indtil Midten af det attende Aarhundrede. Bind 2. København 1879. Side 249 ff.
- 52) LAS. Sjællandsfars landsting. Skødeprotokol nr. 17, 1731-48, 180. Original i Ledreborgs godsarkiv. 7. klasse, nr. 16, 9.
- 53) De citerede afsnit er skrevet af Andreas Nicolaus Ryge (1724-67), en søstersøn til Anne Kirstine Anderløve, og hentet fra side 127 ff i slægtsbogen, der i håndskreven original opbevares på Det kongelige Bibliotek.
- 54) J. B. Løffler: Gravstenene i Roskilde Kjøbstad. København 1885. Side 86.
- 55) LAS. Sjællandsfars landsting. Skødeprotokol nr. 18 A, 1748-67, 201. Original i Ledreborgs godsarkiv. 7. klasse, nr. 16, 10.
- 56) Som note 24. Side 447 ff.
- 57) LAS. Kirkebog, Himmelev kirke.
- 58) LAS. Sjællandsfars landsting. Skødeprotokol nr. 18 A, 1748-67, 219. Original i Ledreborgs godsarkiv. 7. klasse, nr. 16, 11.
- 59) F. C. Sommer: Svar paa Spørgsmaal. Personalhistorisk Tidsskrift. 2. række, bind 3. København 1888. Side 78.
- 60) Som note 57.
- 61) LAS. Sjællandsfars landsting. Skødeprotokol nr. 18 A, 1748-67, 244. Original i Ledreborgs godsarkiv. 7. klasse, nr. 16.
- 62) LAS. Kirkebog, Hvedstrup kirke.
- 63) Ledreborgs godsarkiv. 9. klasse, litra W. 2. 1746-1820, breve.
- 64) Meddelt af bibliotekar Leif Færregård, Lejre, som har oplysningen fra Ledreborgs fæsteprotokol 1724-94.
- 65) LAS. Hospitalsarkiver. Roskilde Duebrødre Kloster. Diverse dokumenter vedrørende Duebrødre Klosters jordegods 1726-1852.
- 66) J. C. L. Lengnick: Genealogier over adelige og borgerlige Familier. 2. samling, bind 1. København 1851. Side 361.
- 67) J. C. W. og K. Hirsch: Danske og norske Officerer 1648-1814.